

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

**“ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ МАТЕРІАЛЬНИХ
ЦІННОСТЕЙ ПРИ ЇХ ТРАНСПОРТУВАННІ”**

**(для бакалаврів спеціальності “Фізичне
виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”)**

МАУП

Київ 2005

Підготовлено *Н. Г. Горбачовою*

Затверджено на засіданні кафедри управління фізичною культурою та спортом (протокол № 8 від 14.03.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Горбачова Н. Г. Навчальна програма дисципліни “Організація охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні” (для бакалаврів спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”). — К.: МАУП, 2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні”, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних умовах будь-яка підприємницька і комерційна діяльність неможлива без використання транспортних засобів. Дорогами перевозяться різні вантажі й цінності, та й бізнесмени і керівники підприємств багато часу перебувають у дорозі, виїжджаючи у справах. Але саме під час руху транспортні засоби, їх вантажі, пасажери й водії найуразливіші з боку кримінальних елементів, що робить напад на транспорт доволі поширеним видом злочинів.

Охорона комерційних вантажів у процесі їх транспортування — важлива і складна проблема. Замовники-підприємці й виконавці — охоронні підприємства вирішують цю проблему згідно з положеннями “Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання послуг, пов’язаних з охороною державної й іншої власності, надання послуг з охорони громадян”, Цивільного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України.

Як і в будь-якій відповідальній і небезпечній справі, пов’язаній з ризиком для життя людей, в охороні вантажів немає дрібниць. Найважливішими в розв’язанні цієї проблеми є такі складові:

- умілий добір кваліфікованих кадрів і їхнє всебічне навчання;
- ретельна перевірка замовника і його вантажу;
- грамотне юридичне складання договору на супроводження вантажу;
- ретельне планування і підготовка операції з охорони вантажу;
- практичне відпрацювання основних елементів операції групою охорони в умовах, максимально наближених до реальних;
- інформаційно-аналітичний аналіз майбутніх дій;
- конфіденційність організації і здійснення охорони вантажу;
- згуртованість членів групи охорони, їх висока тактична, психологічна, вогнева, фізична підготовка, достатня

озброєність, технічне оснащення, екіпірування і матеріальне забезпечення;

- скрупульозний облік, аналіз і узагальнення всіх вантажів, подій, що відбуваються у процесі охорони, і надзвичайних подій з метою вдосконалювання організації діяльності фірми із супроводження вантажів;
- тісний контакт з органами внутрішніх справ;
- закладання у власну інформаційну базу даних усіх узагальнених даних за кожною операцією.

В Україні допоки не існує правової системи регулювання транспортних послуг, що надаються комерційними та державними підприємствами. Разом з тим практика організації і здійснення перевезень комерційних вантажів висвітлюється в літературі вкрай мізерно. Це пояснюється, імовірно, низкою причин:

- незначним вітчизняним досвідом здійснення такого виду діяльності;
- конфіденційністю її організації і здійснення;
- значним ризиком;
- малою рентабельністю підприємств-виконавців;
- конкуренцією корпоративних охоронних структур;
- складною криміногенною обстановкою у країні та ін.

Оскільки з розвитком ринкових відносин обсяг та інтенсивність перевезень комерційних вантажів збільшуються, необхідність осмислення практики охорони комерційних вантажів об'єктивно підвищується.

Мета вивчення курсу “Організація охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні” — ознайомитися з організаційною, правовою, методичною, тактичною та матеріально-технічною складовими процесу забезпечення безпеки супроводження комерційних вантажів при їх транспортуванні.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ МАТЕРІАЛЬНИХ
ЦІННОСТЕЙ ПРИ ЇХ ТРАНСПОРТУВАННІ”

№ пор.	Назва теми
1	Укладення договору на супроводження вантажу
2	Організація охорони вантажів
3	Інструктаж охоронців, що супроводжують вантажі
4	Дії охорони в дорозі
5	Особливості охорони вантажів при використанні різних видів транспорту
6	Дії охоронців у надзвичайних ситуаціях
7	Заходи безпеки при виконанні охоронцями завдань із супроводження вантажів

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ МАТЕРІАЛЬНИХ
ЦІННОСТЕЙ ПРИ ЇХ ТРАНСПОРТУВАННІ”

Тема 1. Укладення договору на супроводження вантажу

Законодавство України, що регулює питання охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні. Види договорів. Заявка на надання охоронних послуг із транспортування вантажу. Умови договору (вид доставки, вид вантажу, цінність вантажу, гарантії сторін, ступінь відповідальності охоронців, страхування вантажу, строки і маршрут доставки, час і порядок приймання вантажу під охорону, час і порядок передання вантажу одержувачу та ін.). Відповідальність охоронців за невиконання і порушення обов'язків, покладених на них інструкцією і договором на супроводження вантажів.

Література [1–8; 16; 22]

Тема 2. Організація охорони вантажів

Аналіз стану охорони вантажів за попередній період (показники охорони за певний період, знання охоронцями основних вимог, функціональних обов'язків і якість їх виконання, стан професійної готовності груп, характер і причини порушень з боку охорони, принципів оцінки стану охорони всіма особами, ефективність вжитих заходів підвищення надійності охорони вантажів).

Вжиття заходів збереження конфіденційності інформації про майбутнє перевезення вантажів.

Прийняття рішення про охорону вантажу (склад групи, характер вантажу, що перевозитиметься, тривалість несення охорони вантажу в темний і світлий час доби, час прибуття групи до відправника вантажу, особливості (цінність) охоронюваного вантажу, вид транспорту, маршрут, місця можливих засідок і нападу (проникнення) на охоронюваний транспорт, пора року, доби, погодні умови).

Підготовка членів групи охорони, інструктаж охоронців. Визначення складу і розрахунок чисельності бригади супроводу. Розташування охоронців.

Прийняття вантажу під охорону. Прийняття опечатаних контейнерів, фургонів, вагонів, а також великогабаритних виробів, які перевозяться в піввагонах або на платформах (автомобілі, великі агрегатні вузли, верстати, будівельні конструкції тощо). Прийняття вантажу за кількістю місць з відповідальністю за вміст кожного місця (ящика, коробки, тюка). Порядок дій старшого охоронця під час прийняття вантажу.

Література [9; 12; 14–16; 18–20; 22–25]

Тема 3. Інструктаж охоронців, що супроводжують вантажі

Місця навантаження і вивантаження вантажу. Особливості охорони вантажу. Маршрут. Обов'язки співробітників охорони, що супроводжують комерційні вантажі різними видами транспорту. Службова документація з питань зберігання зброї в дорозі, оформлення документації в пунктах прийняття або зда-

вання вантажу під охорону, взаємодії з територіальними органами внутрішніх справ, порядок підтримування зв'язку. Порядок проходження команди для прийняття або здавання вантажів і її повернення до пункту постійної дислокації. Правила оформлення документації при прийманні та здаванні перевезеного вантажу. Дії охоронців при виявленні порушення цілісності вагонів, контейнерів, упакувань, несправності транспортних засобів. Заходи дотримання техніки безпеки при проходженні на транспортних засобах. Порядок проходження групи супроводу.

Література [9; 13; 16; 20–25; 27]

Тема 4. Дії охорони в дорозі

Місця охоронців при перевезенні вантажів різними видами транспорту. Охорона під час руху. Охорона при тривалому русі без зупинок. Охорона під час зупинок. Питання зв'язку і сигнали оповіщення (зв'язок між бригадою і штабом, бригадою супроводу і контрольними пунктами на маршруті, між охоронцями бригади). Обов'язки старшого охоронця при здійсненні охорони вантажу в дорозі. Здавання вантажу. Документи, що засвідчують особистість вантажоодержувача. Документи на право прийняття вантажу. Огляд цілісності вантажу. Акт приймання вантажу. Звіт групи охорони про виконану роботу.

Література [9–11; 13; 16; 17; 22–25; 27]

Тема 5. Особливості охорони вантажів при використанні різних видів транспорту

Охорона вантажу, що перевозиться автомобілем (колоною автомобілів). Охорона вантажу, що перевозиться в купе пасажирського поїзда. Охорона вантажу, що перевозиться повітряним транспортом. Охорона вантажу, що перевозиться морським (річковим) транспортом. Супроводження вантажу, що перебуває на митному забезпеченні.

Література [9–11; 13; 16–18; 21–25; 27]

Тема 6. Дії охоронців у надзвичайних ситуаціях

Види кризових ситуацій. Безпосередня загроза супроводжуваному вантажу і транспортним засобам (вихід з ладу транспортного засобу, порушення порядку укладання вантажу, виявлення технічної несправності, пограбування, викрадення, псування, спалення тощо). Безпосередня або опосередкована загроза особистої безпеки охоронців (затримка вантажу правоохоронними органами, напад злочинців на охоронюваний вантаж тощо). Дії охорони в разі стихійного лиха (обвалу, повені, лісової пожежі вздовж дороги та ін.). Дії групи охорони в інших позаштатних ситуаціях (у разі аварії автомобіля, вимушеній посадці літака, в якому перевозиться вантаж та ін.).

Застосування охороною зброї і спеціальних засобів. Дії охорони після ліквідації наслідків надзвичайних подій.

Література [16–18; 20–27]

Тема 7. Заходи безпеки при виконанні охоронцями завдань із супроводження вантажів

Ознаки нападу, що готується, на конвой. Заходи безпеки, спрямовані на збереження здоров'я, життя охоронців і ефективне виконання ними завдань з охорони супроводжуваних вантажів різними видами транспорту. Заходи безпеки в дорозі.

Література [16; 17; 22–25]

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Законодавство України, що регулює питання охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні.
2. Необхідні професійні якості охоронців, що охороняють і супроводжують вантажі.
3. Питання, що з'ясовуються бригадою супроводу при укладенні договору і перед виходом у рейс.
4. Необхідність аналізу стану охорони вантажів за попередній період.

5. Розробка маршруту супроводу з використанням автомобільного транспорту.
6. Озброєння, екіпірування, оснащення і постачання бригади супроводу.
7. Засоби і системи зв'язку.
8. Відпрацювання питань зв'язку між бригадою супроводу і штабом, бригадою супроводу і контрольними пунктами на маршруті, між охоронцями бригади супроводу в денний і нічний час у дорозі та на зупинках.
9. Сутність і послідовність етапів організації охорони вантажів.
10. Основні особливості забезпечення схоронності вантажу, що транспортується.
11. Заборони для охорони, що супроводжує вантаж.
12. Правила супроводження вантажів.
13. Взаємодія групи охорони з органами внутрішніх справ при виникненні надзвичайних обставин у дорозі.
14. Проїзд до місця приймання вантажу або від місця здавання вантажу.
15. Правила оформлення документації при прийманні та здаванні перевезеного вантажу.
16. Укладення договору на супроводження вантажу.
17. Акт приймання вантажу під охорону.
18. Огляд цілісності вантажу.
19. Прийняття вантажу під охорону.
20. Прийняття опечатаних контейнерів, фургонів, вагонів, а також великогабаритних виробів, які перевозяться в піввагонах або на платформах (автомобілі, великі агрегатні вузли, верстати, будівельні конструкції тощо).
21. Прийняття вантажу за кількістю місць з відповідальністю за вміст кожного місця (ящика, коробки, тюка).
22. Порядок дій старшого охоронця під час приймання вантажу.
23. Відповідальність охорони за схоронність охоронюваного вантажу.
24. Процедура здавання вантажу замовникові.

25. Відповідальність охоронців за невиконання і порушення обов'язків, покладених на них інструкцією і договором на супровід вантажу.
26. Робота групи супроводу на трасі.
27. Ознаки нападу, що готується, на конвой.
28. Засідки: види і особливості.
29. Напад на транспорт з вантажем.
30. Особливості охорони вантажів при використанні різних видів транспорту.
31. Охорона вантажу, що перевозиться в купе пасажирського поїзда.
32. Охорона вантажу, що перевозиться автомобілем (колоною автомобілів).
33. Огляд автомобіля перед рейсом.
34. Охорона вантажу, що перевозиться повітряним транспортом.
35. Супроводження вантажу, що перебуває на митному забезпеченні.
36. Охорона при тривалому русі без зупинок.
37. Охорона під час зупинок.
38. Розрахунок чисельності бригади супроводу.
39. Розосередження охоронців і режим їхньої роботи під час перебування вантажу в дорозі (в автопоїзді, у супровідних автомобілях, у поїздах, на судах).
40. Інструктаж бригади супроводу.
41. Обов'язки охоронців, що супроводжують комерційні вантажі.
42. Обов'язки старшого охоронця при здійсненні охорони вантажу в дорозі.
43. Вжиття заходів збереження конфіденційності інформації про майбутнє перевезення вантажів.
44. Порядок проходження групи супроводу.
45. Дії охоронців при виявленні порушення цілісності вагонів, контейнерів, упакувань, несправності транспортних засобів.
46. Дії групи охорони в разі безпосередньої загрози супроводжуваному вантажу і транспортним засобам.

47. Дії групи охорони в разі безпосередньої або опосередкованої загрози особистої безпеки охоронців.
48. Особливості спілкування в конфліктних ситуаціях.
49. Дії охорони в разі стихійного лиха.
50. Дії охорони після ліквідації наслідків надзвичайних подій.
51. Відбиття нападу на охоронця, охоронюваний вантаж і на приміщення, де розташована група охоронців.
52. Дії охорони в дорозі.
53. Дії охоронців при виникненні позаштатних ситуацій при охороні вантажів.
54. Дії охоронців при зіткненні охоронюваного автомобіля з іншим транспортним засобом.
55. Спеціальні засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії.
56. Умови застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії.
57. Використання службових собак з метою охорони при супроводжуванні матеріальних цінностей.
58. Заходи безпеки, спрямовані на збереження здоров'я, життя охоронців і ефективне виконання ними завдань з охорони супроводжуваних вантажів різними видами транспорту.
59. Засоби безпеки в дорозі.
60. Заходи дотримання техніки безпеки при проходженні на транспортних засобах.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Кримінальний кодекс України*. — К., 2001.
2. *Кодекс України про адміністративні правопорушення*. — К., 2001.
3. *Цивільний кодекс України*. — К., 2003.
4. *Митний кодекс України*.
5. *Кодекс законів про працю України*. — К., 1998.
6. *Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг, пов'язаних з охороною державної та*

іншої власності, надання послуг з охорони громадян: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і Міністерства внутрішніх справ України від 14.12.04 № 145/1501.

7. *Про затвердження* Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку: Постанова Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 49 (із змін.).
8. *Про порядок* продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706 (із змін. та допов.).
9. *Краюшенко Н. Г.* Сопровождение грузов. Технологии и организации. — М.: Шк. охраны “Баярд”, 2004.
10. *Защитите свой бизнес. 99 советов профессионалов / Н. Г. Краюшенко и др.* — М., 1996.
11. *Корж П., Клопов И.* Негосударственная безопасность. Руководство по подготовке профессиональных телохранителей. — Ростов н/Д: Феникс, 2002.
12. *Служба частной охраны / Н. И. Арзамасцев и др.* — М., 1996.
13. *Грачев Ю. Н.* Транспортировка товаров при экспортно-импортных и внутренних коммерческих операциях: Практическое пособие. — М., 1996.
14. *Предпринимательство и безопасность / Ю. Б. Долгополов и др.* — М., 1991. — Ч. 3.
15. *Драга А. А.* Комплексное обеспечение безопасности фирмы. — М., 1996.
16. *Драга А. А.* Охрана грузов. — М., 1997.
17. *Драга А. А.* Инкассация. — М.: Арсин, 1997.
18. *Серезкин А.* Опасная дорога // Частный сыск. Охрана. Безопасность. — 1995. — № 6.
19. *Тарас А. Е.* Безопасность бизнесмена и бизнеса: Практическое пособие. — Минск: Сэкай, 1996.
20. *Литвиненко В.* Дороги, которые мы выбираем // Частный сыск. Охрана. Безопасность. — 1996. — № 11.

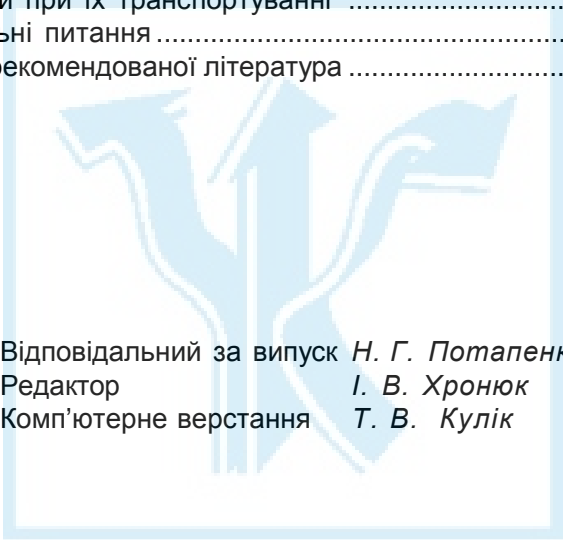
21. *Литвиненко В. И.* Методика приема объекта под охрану. — М.: Арсин, 1999.
22. *Абрамов В. С.* Сопровождение грузов. — М., 1999.
23. *Журавлев С. Ю.* Частная охрана. — М.: Здоровье народа, 1994.
24. *Федоткин С. Н.* Основы частной охранной деятельности. — М., 2001.
25. *Абрамов В. С.* Профессиональная подготовка охраны. — М., 1999.
26. *Миньков Н. Н., Костенко Н. Д.* Основы безопасности человека в экстремальных ситуациях. — Самара: ПО "Сам Вен", 1995.
27. *VIP в зеркале охраны / В. А. Вождаев, М. К. Каретников, А. К. Лобашев и др.* — М.: Шк. охраны "Баярд", 2003.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Організація охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація охорони матеріальних цінностей при їх транспортуванні”	5
Контрольні питання	8
Список рекомендованої літератури	11

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-2243

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП